

Asia: VN/8292/2021

Lausuntopyyntö: Luonnos hallituksen esitykseksi eduskunnalle laiksi ajokorttilain muuttamisesta

Lausunnonantajan lausunto

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

Lausuntopyyntö VN/8292/2021

LAUSUNTO LUONNOKSESTA HALLITUKSEN ESITYKSEKSI AJOKORTTILAIN MUUTTAMISESTA

Suomen Autokoululiitto ry kiittää mahdollisuudesta lausua luonnoksesta hallituksen esitykseksi ajokorttilain muuttamisesta ja toteaa lausuntonaan seuraavaa:

Suomen Autokoululiitto ry pitää hyvänä ja perusteltuna muuttaa ajokorttilakia. Nykyinen ajokorttilainsäädäntö ei tue liikenneturvallisuuksavoitetta puolittaa liikennekuolemia 2030 mennessä. 15–24-vuotiaiden ikäryhmä käsittää vain 11 % väestöstä, mutta melkein joka kolmas liikenneonnettomuuksissa loukkaantunut henkilö on 15–24-vuotias.

Myös muissa pohjoismassa on huomioitu Suomen jälkeen jääminen liikenneturvallisuuskehityksessä ja tästä syystä Nordisk Trafikskole Union, NTU (70 vuotta liikenneturvallisuuden ja koulutuksen lisäämiseksi toiminut organisaatio) on esittänyt vakavan huolenaiheensa Suomalaisille päättäjille. Aiemmin muut pohjoismaat ovat ottaneet vahvaa esimerkkiä Suomen ammattimaisesta kuljettajaopetuksesta ja saavuttaneet Suomesta opituilla opetusmenetelmillä korkean liikenneturvallisuuksustason. Aiemmin vahvana esikuvana toiminut Suomi on nyt joutanut tavoitteistaan pyrkiä siihen, että liikenteessä sattuisi vähemmän kuolemia ja loukkaantumisia.

RAJOITETTU AJO-OIKEUS

Lakiluonnoksessa esitetään ikäpoikkeusluvasta luopumista ja siirtymisestä rajoitettuun ajo-oikeuteen. Käytännössä tämä tarkoittaa yksinomaan ajokortti-ikä alentamista 17-ikävuoteen. Ehtona on ainoastaan vanhempien suostumus, joka on ollut vaatimuksena jo pitkään haettaessa ajokorttilupaa alaikäiselle. Ajo-oikeutta rajoitettaisiin lauantaisin ja sunnuntaisin 00–05 välisenä aikana. Lisäksi velvoitettaisiin käyttämään uuden kuljettajan tunnusta 18-vuotiaaksi asti.

Suomen Autokoululiitto ry ei lähtökohtaisesti kannata ajokortin saamisen ikärajan pudottamista 17-vuoteen. Monissa tutkimuksissa todetaan 17-vuotiaiden nuorten olevan aikuiseksi kehitymisessä sellaisessa vaiheessa, jossa vastuullisen sekä turvallisen toiminnan taidot eivät ole riittävällä tasolla. Mikäli lainsäädännössä siirryttäisiin rajoitettuun ajo-oikeuteen tulisi rajoituksia tarkentaa ja koulutusta lisätä.

Ajo-oikeutta tulisi rajoittaa kaikkina viikonpäivinä 00–05 välisenä aikana. Lisäksi matkustajamääriä tulisi rajoittaa siten, että kuljettajan lisäksi autossa voi olla yksi matkustaja. Yöajan rajoituksista voitaisiin poiketa vain erityistapauksissa.

Uuden kuljettajan merkin käyttövelvoitteesta voi aiheutua samoja ongelmia, kun aikoinaan 80-lätkällä oli. Merkin käyttö todennäköisesti aiheuttaisi tarpeettomia ohituksia, sekä uusiin kuljettajiin kohdistuvaa kiusantekoa liikenteessä. Merkin käyttö olisi perusteltua vain valvonnan näkökulmasta, johon poliisin nykyiset resurssit ovat vähäiset.

Rajoitettuun ajo-oikeuteen siirtyminen edellyttää nuorelta kuljettajalta enemmän tietoa ja perusteluita siihen liittyvistä vastuista, velvoitteista ja rikkomusseuraamuksista. On osattava myös ennakoida liikenteestä, keliolosuhteista ja ajoneuvoteknisistä syistä johtuviin aikataulumuutoksiin, jotka lisäävät aikataulupaineita rajoitetun ajoajan osalta. Lisäksi on opittava ymmärtämään paremmin juuri nuorten kuljettajien onnettomuuksiin johtaneita taustatekijöitä. Mikäli henkilöauton ajo-oikeuden alaikäraja alennetaan 17 ikävuoteen, tulisi sen saamisen ehtona olla autokoulussa liikenneopettajan antama ammattimainen koulutus: 10 teorialuntia, 10 ajotuntia sekä riskientunnistamiskoulutus.

Lisäksi ajoterveyden arviointia ja arviointijärjestelmiä tulisi kehittää, jotta voitaisiin tehokkaammin tunnistaa ajoterveyteen liittyvät riskitekijät. Omaan arvioon perustuva terveydentila tulisi myös huoltajien vahvistaa allekirjoituksellaan.

RISKIENTUNNISTAMISKOULUTUS

Riskientunnistamiskoulutukseen ehdotettu tunnin lisäys ajo-opetukseen ja teoriaopetukseen on oikean suuntainen, joskaan ei riittävä toimenpide. Hyvien oppimistulosten ja asenteiden parantumiseen tarvitaan esitettyä laajempi koulutus.

Suomen Autokoululiitto ry kannattaa lakiluonnosta, jossa riskientunnistamiskoulutuksessa suoritettava liukkaan ajoharjoittelu (1h) olisi suoritettava ajoharjoitteluradalla. Mikäli etäisyyttä liukasradalle on enemmän kuin 80 km, voidaan liukkaankelin harjoitus suorittaa vaihtoehtoisesti ajosimulaattorilla. Ratakoulutuksessa tulisi noudattaa hyväksyttyä opetussuunnitelmaa.

Oikealla autolla ja oikein toteutettuna ajoharjoitteluradalla tapahtuva ajo-opetus edistää liikenneturvallisuutta, koska konkreettisilla näytöillä ja harjoituksilla voidaan osoittaa nopeuden vaikutukset kuljettajan toimintamahdollisuuksiin, liukkauden tunnistamiseen sekä mahdolliset hätätoimenpiteet. Ajoharjoitteluradalla voidaan myös hyvin tutustua uusien autojen aktiivisiin turvallisuusvarusteisiin. Monilla ajoharjoitteluradoilla on myös turvallisuustiloja, joissa voidaan opetella turvalaitteiden merkitystä ja oikeaa käyttötapaa. Turvallisuustiloissa on myös aitoja kolariautoja, joihin liittyviä onnettomuuskertomuksia voidaan hyödyntää opetuksen tukena.

AJOKIELTOKOULUTUKSEN LAAJENTAMINEN MUIHIN AJOKORTTILUOKKIIN

Suomen Autokoululiitto ry kannattaa uuden kuljettajan ajokieltoon määrittämiseen liittyvän koulutuksen laajentamista koskemaan nykyisten A- ja B-luokan ajo-oikeuksien lisäksi AM/120-, AM/121- ja T-luokan ajo-oikeuksia sekä väliaikaiseen ajokieltoon poliisin määrittämiä kuljettajia.

Samassa yhteydessä tulisi ensimmäistä ajokorttia suorittavan (EAS) opetussuunnitelmaa täydentää ja opetukseen tulisi sisältää nykyistä laajemmin tietoa kuljettajan vastuista, velvollisuuksista sekä liikenneriikkomusten tekemisen seurauksista ennaltaehkäisevästi. Nykyinen 4 tunnin teoriaopetusmäärä tulisi nostaa 8 tuntiin, jotta ensimmäistä ajokorttiaan suorittava nuori voisi saada tarvittavan opetussisällön, eikä myöhemmin syyllistyisi ajokieltoon johtavaan rikkomukseen.

SEURAAMUS VILPILLISESTÄ TOIMINNASTA KULJETTAJANTUTKINNON TEORIAKOKEESSA

Kuuden kuukauden mittainen kielto kuljettajantutkinnon teoriakokeessa vilppiin syyllistyneelle, sekä kuuden kuukauden kielto toimia tulkkina vilppiin syyllistyneelle tulkille on kannatettava lakiesitys.

MUITA KEINOJA NUORTEN LIIKENNETURVALLISUUDEN PARANTAMISEKSI AJOKORTTILAKIA MUOKKAAMALLA

Ahvenanmaalla ja Ruotsissa opetuslupaopettajan on käytävä ohjaajakurssi autokoulussa ennen opetuksen aloittamista. Koulutuksella voidaan tukea opetuslupaopettajan antamaa opetusta ja auttaa perheitä tarvittavien asiapapereiden hoitamisessa. Myös meillä Suomessa tällainen ohjaajakurssi olisi hyödyllinen useimmille perheille, jossa perehdyttäisiin ajokortin suorittamiseen liittyvään lainsäädäntöön ja hyviksi havaittuihin opetusmenetelmiin.

Lisäksi opetuslupaopettajan tulisi suorittaa hieman oppilailta vaadittua vaativampi teoriakoe, jolla varmistettaisiin tieliikenteeseen ja kuljettajaopetukseen vaadittava osaaminen. Opetuslupa-auton lisäjarrupolkimen katsastusvelvoite tulisi välittömästi lisätä lainsäädäntöön, jotta opetus voidaan toteuttaa turvallisuutta vaarantamatta ja jarrupolkimen puuttuminen tai virheellinen asennus ei olisi esteenä ajokokeen suorittamiselle.

Esitämme uuden lain voimaan astumista 1.5.2022 alkaen.

Kunnioittavasti,

Jukka Kiviniemi

puheenjohtaja

Suomen Autokoululiitto ry

Kiviniemi Jukka
Suomen Autokoululiitto ry